

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 1Sžo/53/2015
Identifikačné číslo spisu: 8014200326
Dátum vydania rozhodnutia: 26.09.2017
Meno a priezvisko: JUDr., Ing. Miroslav Gavalec
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2017:8014200326.1

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací v senáte zloženom z predsedu senátu Ing. JUDr. Miroslava Gavalca PhD. a členov senátu JUDr. Igora Belka a JUDr. Mariána Trenčana, v právnej veci žalobcov: 1/ D. E. Q. - Green Advice, so sídlom Karpatská 754/7, 089 01 Svidník, IČO: 46 216 693, 2/ G. L. N., bytom Q. V. XX, XX-XXX A., Poľská republika, všetci zast. JUDr. Dušanom Remetom, advokátom, so sídlom Masarykova 2, 080 01 Prešov proti žalovanej: Sociálna poisťovňa - ústredie, so sídlom Ulica 29. augusta č. 8 a 10, 813 63 Bratislava o preskúmanie zákonnosti rozhodnutí správneho orgánu, na odvolanie žalobcov proti rozsudku Krajského súdu v Prešove zo dňa 14. mája 2015 č.k. 2S/19/2014-40, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Prešove zo dňa 14. mája 2015 č.k. 2S/19/2014-40 p o t v r d z u j e.

Odvolanie žalobcu v 2. rade o d m i e t a .

Žalobcom náhradu trov odvolacieho konania n e p r i z n á v a.

Odôvodnenie

I.
Konanie na správnom orgáne

1. Rozhodnutím č. 14802-2/2014-BA z 08.01.2014 (ďalej na účely rozsudku len „napadnuté rozhodnutie“- č.l. 5) žalovaná ako odvolací orgán podľa § 179 ods. 1 písm. b) zákona č. 461/2003 Z.z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov (ďalej na účely rozsudku len „zák. č. 461/2003 Z.z.“) v zmysle § 218 ods. 2 zák. č. 461/2003 Z.z. potvrdila rozhodnutie Sociálnej poisťovne, pobočka Košice

č. 90781-1/2013-KEM z 06.09.2013 vo veci zániku sociálneho poistenia (ďalej na účely rozsudku len „prvostupňové rozhodnutie“, resp. „prvostupňový orgán“) a administratívne odvolanie žalobcu v 1. rade zamietla.

2. Žalovaná s poukazom na ustanovenia § 3 ods. 1 písm. a), § 4 ods. 1, § 7 ods. 1 písm. c), §14 ods. 1 písm. a), § 15 ods. 1 písm. a) ako aj § 19 ods. 1 zák. č. 461/2003 Z.z. v napadnutých rozhodnutiach konštatovala, že žalobca v 2. rade bol vedený v registri poistencov žalovanej ako zamestnanec žalobcu v 1. rade od 01.11.2011 do 31.01.2012. Žalobca je zapísaný v registri zamestnávateľov vedeného prvostupňovým orgánom od 01.06.2011.

3. Ďalej žalovaná vyzdvihla právny vplyv Nariadenia Rady (EHS) č. 1408/71 zo 14. júna 1971 o uplatňovaní systémov sociálneho zabezpečenia na zamestnancov, samostatne zárobkovo činné osoby a členov ich rodín, ktorí sa pohybujú v rámci spoločenstva, ako aj Nariadenia z 21. marca 1972, ktorým sa stanovuje postup pri vykonávaní nariadenia (EHS) č. 1408/71 o uplatňovaní systémov sociálneho zabezpečenia na zamestnancov a ich rodiny, ktorí sa pohybujú v rámci spoločenstva, po vstupe Slovenskej republiky do Európskej únie na napadnuté rozhodnutie.

Následne poukázala na nové koordinačné nariadenia, t.j. Nariadenie (ES) Európskeho parlamentu a Rady č. 883/2004 z 29. apríla 2004 o koordinácii systémov sociálneho zabezpečenia (ďalej na účely rozsudku len „základné nariadenie“) a vykonávacie nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 987/2009 zo 16. septembra 2009, ktorým sa vykonáva základné nariadenie (ďalej na účely rozsudku len „vykonávacie nariadenie“), ktoré sa uplatňujú od 01.05.2010.

4. V súvislosti s prejednávanou vecou žalovaná najmä poukázala na čl. 13 základného nariadenia, ktorý ako kolízná norma vymedzuje právny poriadok, ktorému podlieha osoba vykonávajúca činnosti s charakterom práce v dvoch alebo viacerých členských štátoch.

Vo vzťahu k pracovným činnostiam zanedbateľného rozsahu, tieto žalovaná vymedzila ako činnosti, ktoré sa vykonávajú trvalo, avšak z hľadiska času a hospodárnej návratnosti sú nepodstatné.

5. Čo sa týka skutkového stavu, žalovanej bola doručená informácia z poľskej inštitúcie sociálneho zabezpečenia (Zakład Ubezpieczeń Społecznych - ďalej na účely rozsudku len „poľská inštitúcia ZUS“), že v posledných rokoch vznikli firmy v iných členských štátoch, ktoré, hoci sprostredkujú pre poľských samostatne zárobkovo činných osôb zamestnanie, tak sa zrejme chcú vyhýbať plateniu odvodov na sociálne zabezpečenie ZUS z podnikania v Poľskej republike.

V uvedenej súvislosti prvostupňový orgán vykonal v priebehu roku 2013 viaceré kontroly u zamestnávateľa (ďalej na účely rozsudku len „kontroly“, resp. všeobecne „kontrola“) so zameraním na splnenie podmienok pre určenie registrovaného sídla alebo miesta podnikania (viď rozsudok Súdneho dvora Európskej únie vo veci Planzer Luxembourg Sarl sp.zn. C-73/06) ako aj na overenie reálneho výkonu činností zamestnancov zamestnávateľa.

6. Z výsledkov hore uvedenej kontroly aj pre žalovanú vyplýva, že sídlo zamestnávateľa, uvedené vo výpise z obchodného registra, nespĺňa základné kritéria registrovaného sídla spoločnosti, a tiež sa nepodarilo preukázať reálny výkon činnosti žalobcu v 2. rade ako zamestnanca.

7. V napadnutom rozhodnutí žalovaná konštatovala, že kontrolou zameranou na preverenie reálneho výkonu činností zamestnancov na území Slovenskej republiky sa nepodarilo preukázať na základe relevantných skutočností, že na žalobcu v 2. rade sa v období od 01.11.2011 do 31.01.2012 vzťahuje slovenská legislatíva, a preto prvostupňový orgán rovnako ako aj žalovaná rozhodla, že mu povinné nemocenské poistenie, povinné dôchodkové poistenie a povinné poistenie v nezamestnanosti v období od 01.11.2011 do 31.01.2012 podľa slovenskej legislatívy nevzniklo.

II.

Konanie na prvostupňovom súde

A)

8. Proti rozhodnutiu žalovanej podal žalobca v 1. rade na Krajský súd v Prešove žalobu z 17.02.2014. Najmä brojil proti nepreskúmateľnosti a arbitrárnosti napadnutého rozhodnutia a porušeniu zásady dvojinštančnosti konania. Ďalej žalobca v 1. rade poukázal na skutočnosť, že rozhodnutie nebolo vydané v zákonnej lehote a bol porušený princíp rovnakého zaobchádzania. Rovnako mal za to, že kontrola vykonaná zo strany správneho orgánu ohľadne skúmania výkonu činnosti zamestnancov žalobcu bola vykonaná nezákonne, nakoľko do kompetencie žalovanej resp. jej pobočky nepatrí kontrola výkonu práce a pracovnoprávných vzťahov.

9. Žalobca v žalobách odkázal na Praktickú príručku - právne predpisy, ktoré sa vzťahujú na zamestnancov v Európskej únii, európskom hospodárskom priestore a vo Švajčiarsku (ďalej na účely rozsudku len „príručka“), podľa ktorej je podľa názoru žalobcu uplatniteľnou legislatívou vo vzťahu k právnemu posúdeniu zamestnancov žalobcu legislatíva Slovenskej republiky, nakoľko sa na jej území nachádza registrované sídlo podnikania.

10. Žalovaná vo svojom vyjadrení k žalobe žiadala žalobu ako nedôvodnú zamietnuť. Vo svojich argumentoch vychádzala z citácie relevantných ustanovení základného nariadenia ako aj vykonávacieho nariadenia.

B)

11. Uznesením Krajského súdu v Prešove z 01.08.2014 č.k. 2S/19/2014-25 krajský súd podľa § 250 ods. 1 zák. č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „O.s.p.“) pribral do konania zamestnanca žalobcu - G. L. N..

12. Na základe návrhu na vstup účastníka do konania vydal Krajský súd v Prešove uznesenie č. k. 2S/19/2014-34 z 16.02.2015, ktorým podľa § 92 ods. 1 O.s.p. pripustil vstup G. L. N. do konania na strane žalobcu (žalobca v 2. rade).

13. Krajský súd v Prešove ako súd prvého stupňa preskúmal napadnuté rozhodnutie a po vykonanom pojednávaní žalobu žalobcu v 1. rade pri aplikácii § 250j ods. 1 O.s.p. zamietol, konanie o žalobe žalobcu v 2. rade zastavil a účastníkom náhradu trov konania nepriznal.

14. Krajský súd v prvom rade zdôraznil ustanovenia O.s.p, ktoré za žalobcu definujú fyzickú alebo právnickú osobu, ktorá bola ukrátená na subjektívnych právach. Z ust. § 250 ods. 2 O.s.p. nesporne vyplýva, že fyzická osoba alebo právnická osoba musí tvrdiť (procesne), že bola ukrátená na svojich právach. Ten, kto o sebe tvrdí, že je žalobcom, musí byť súčasne aktívne legitimovaný hmotnoprávne, to znamená, musí ísť o skutočné ukrátenie, a teda musí ísť o aktívne legitimovanú hmotnoprávnú osobu. Žalobca v 1. rade okrem nedodržania zákonnej 60-dňovej lehoty na vydanie napadnutého rozhodnutia, porušenia zásady dvojinštančnosti správneho konania, ktoré nebolo preukázané, netvrdí žiadne porušenie jeho subjektívnych práv. Je síce pravdou, že pri vydávaní rozhodnutia neboli dodržané procesné lehoty, avšak aj podľa názoru krajského súdu toto procesné pochybenie nemá vplyv na zákonnosť napadnutého rozhodnutia, pretože podľa § 250i ods. 3 O.s.p. - pri preskúmaní zákonnosti a postupu správneho orgánu súd prihliadne len na tie vady konania pred správnym orgánom, ktoré mohli mať vplyv na zákonnosť napadnutého rozhodnutia. Zrušením žalobami napadnutých rozhodnutí len z tohto dôvodu by žalobca v 1. rade nedosiahol priaznivejšie rozhodnutie vo veci.

15. Namietaná nezákonnosť postupu a rozhodnutí žalovanej, bez uvedenia konkrétnych porušení subjektívnych práv žalobcu v 1. rade, je pre rozhodnutie vo veci irelevantná. Je nesporné, že žalobca v 1. rade ako zamestnávateľ platil povinné nemocenské poistenie, povinné dôchodkové poistenie a povinné poistenie v nezamestnanosti. V tejto súvislosti krajský súd poukázal na tú skutočnosť, že zák. č. 461/2003 Z. z. v ustanovení § 145 ods. 1 upravuje, že Sociálna poisťovňa je povinná vrátiť poistné, ktoré bolo zaplatené bez právneho dôvodu fyzickej osobe alebo právnickej osobe povinnej odvádzať poistné alebo jej právnemu nástupcovi do 30 dní od a/ zistenia tejto skutočnosti Sociálnou poisťovňou

alebo b/doručenia písomnej žiadosti fyzickej alebo právnickej osoby povinnej odvádzať poisťné alebo jej právneho nástupcu. Podľa ods. 3 tohto ustanovenia - právo na vrátenie poisťného sa premŕí do desiatich rokov od posledného dňa kalendárneho mesiaca, v ktorom bola platba uvedená v odseku 1 a 2 a zúčtovaná na účet Sociálnej poisťovne v Štátnej pokladnici. Podľa ods. 4 tohto ustanovenia, poisťné, ktoré je Sociálna poisťovňa povinná vrátiť, sa použije na zápočet pohľadávky Sociálnej poisťovne voči fyzickej osobe alebo právnickej osobe povinnej odvádzať poisťné alebo voči jej právnomu nástupcovi. Napadnutými rozhodnutiami vzhľadom na vyššie uvedené nemohlo byť zasiahnuté do majetkovej sféry žalobcu v 1. rade.

16. Z obsahu žalôb je podľa názoru krajského súdu evidentné, že žalobca v 1. rade namieta iné porušenie svojich subjektívnych práv ako účastníka konania alebo porušenie práv porušenie práv zamestnancov.

17. Za nedôvodnú považoval súd námietku žalobcu v 1. rade, že sociálna poisťovňa pobočka a žalovaná ako organizačné zložky sociálnej poisťovne neboli oprávnené vykonať v predmetnej veci kontrolu vo vzťahu k reálnemu výkonu zamestnania zamestnancami žalobu.

18. Ani námietka žalobcu v 1. rade, že bola porušená zásada dvojinstančnosti konania nie je podľa názoru krajského súdu dôvodná, pretože z obsahu predloženého administratívneho spisu je nepochybné, že žalovaná vo veci nerozhodovala na základe iných dôkazov ako tých, ktoré boli zistené pred vydaním prvostupňových rozhodnutí, pričom je notoricky známou skutočnosťou, že prvostupňové a odvolacie konanie tvoria jeden celok. Rozhodnutie žalovanej je len podrobnejšie skutkovo a právne odôvodnené. Takýto postup žalovanej umožňuje zákon č. 461/2003 Z.z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov v ustanovení § 218 ods. 1, podľa ktorého odvolací orgán preskúma napadnuté rozhodnutie v celom rozsahu. Ak je to nevyhnutné, doterajšie konanie doplní, prípadne zistené nedostatky odstráni.

19. K ostatným námietkam žalobcu v 1. rade vo vzťahu k prejedikovaniu rozhodnutí v oznámení žalovanej príslušnej inštitúcii Poľskej republiky a retroaktívite krajský súd konštatoval, že žalobca v 1. rade v žalobe nenamietal v súvislosti s uvedenými námietkami porušenia konkrétneho právneho predpisu, ktorý by správnym orgánom takýto postup zakazoval, a aké subjektívne práva žalobcu v 1. rade boli porušené.

20. Vzhľadom na uvedené krajský súd dospel k záveru, že žaloba žalobcu v 1. rade nie je dôvodná, a pri aplikácii § 250j ods. 1 O.s.p. žalobu zamietol.

21. Vo vzťahu k žalobcovi v 2. rade krajský súd v prvom rade skúmal, či bola žaloba podaná včas. Z obsahu predloženého administratívneho spisu vyplýva, že rozhodnutie žalovanej bolo žalobcovi v 2. rade doručené 27.01.2014. V prípade žalobcu v 2. rade začala dvojmesačná lehota na podanie žaloby plynúť 28.01.2014 a uplynula 28.03.2014. Postavenie žalobcu v 2. rade nadobudol 25.02.2015, t. j. po uplynutí zákonnej lehoty na podanie žaloby (28.03.2014), pričom zmeškanie lehoty nemožno odpustiť.

22. V tejto súvislosti krajský súd uviedol, že lehota žalobcu v 2. rade (dva mesiace odo dňa doručenia rozhodnutia žalovanej) nemôže byť zachovaná ani pri argumentácii, že zamestnávateľ (žalobca v 1. rade) a zamestnanec (žalobca v 2. rade) sú nerozluční spoločníci, pretože z hmotnoprávných ustanovení zákona č. 461/2003 Z. z. nevyplývajú pre žalobcu v 1. rade a žalobcu v 2. rade rovnaké práva a povinnosti.

Navyše z ustanovenia § 246c ods. 1 O.s.p. vyplýva, že pre riešenie otázok, ktoré nie sú priamo upravené v tejto časti, sa použijú primerane ustanovenia prvej, tretej a štvrtej časti zákona. Pre posúdenie, či ide o samostatné alebo nerozlučné spoločenstvo, je rozhodná povaha predmetu konania vyplývajúca z hmotného práva. Občiansky súdny poriadok v § 91 ods. 2 nerozlučné spoločenstvo definuje tak, že ide o také spoločné práva alebo povinnosti, že sa rozsudok musí vzťahovať na všetkých účastníkov, ktorí vystupujú na jednej strane, úkony jedného z nich platia i pre ostatných... Správne súdnictvo podľa piatej časti O.s.p. je o ochrane subjektívnych práv fyzickej alebo právnickej osoby. Subjektívne práva, resp. povinnosti žalobcu v 1. rade ako zamestnávateľa nie sú identické so subjektívnymi právami a povinnosťami fyzických osôb zamestnancov. Aplikácia ustanovenia § 91 ods. 2

v spojení s §246c ods. 1 O.s.p. pre toto konanie tak nespĺňa podmienku primeranosti.

23. Z uvedených dôvodov krajský súd podľa § 250d ods. 1 O.s.p. konanie o žalobe žalobcu v 2. rade zastavil.

III.

Odvolanie žalobcov /stanoviská

A)

24. Vo včas podanom odvolaní z 04.06.2015 (č.l. 47) proti rozsudku krajského súdu žalobcovia prostredníctvom svojho právneho zástupcu napadli rozsudok krajského súdu a uviedli v zmysle § 205 O.s.p. ako odvolacie dôvody:

- prvostupňový súd dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam [§ 205 ods. 2 písm. d) O.s.p.] a
- rozhodnutie súdu prvého stupňa vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci [§ 205 ods. 2 písm. f) O.s.p.].

25. Následne odvolací súd sumarizuje odvolacie dôvody žalobcu v 1. rade:

- postupom žalovanej boli porušené aj subjektívne práva žalobcu, najmä porušenie práva na spravodlivý proces, ktoré zahŕňa aj právo na zákonné administratívne konanie, právo na fungovanie verejnej správy na princípe tzv. dobrej správy, právo na dodržanie základných zásad správneho konania, pričom žalobca namieta aj porušenie svojho subjektívneho práva vlastníť majetok, práva na podnikanie za rovnakých podmienok ako domáce subjekty a právo na dosahovanie zisku vlastnou činnosťou,
- žalobca nesúhlasí s odôvodnením rozhodnutia, že nedošlo k porušeniu princípu dvojinštančnosti konania, žalovaná vo svojom odvolacom rozhodnutí pojednáva o skutočnostiach, ktoré neboli predmetom dokazovania v prvostupňovom konaní a neboli súčasťou zisteného skutkového stavu, predovšetkým argumenty žalovanej súvisiace s nepreukázaním registrovaného miesta podnikania. Týmto postupom bolo žalobcovi odňaté jeho subjektívne právo brániť sa proti rozhodnutiu orgánu verejnej správy,
- opätovne poukazuje na nezákonnosť vykonanej kontroly, najmä z dôvodu nedostatku kompetencie žalovanej na jej uskutočnenie, ako aj spôsob výkonu kontroly,
- žalobca má za to, že závery žalovanej o absencii reálneho výkonu činnosti zamestnancov žalobcu neobstoja z právneho ani skutkového hľadiska, nakoľko zamestnanci žalobcu pracujú mimo sídla, z preberania a distribúcie letákov má zamestnávateľ vyhotovené fotografické záznamy a vedú sa dochádzkové listy, čo jednoznačne preukazuje reálny výkon činnosti na území Slovenskej republiky, žalobca predložil tzv. reporty - dochádzky jednotlivých zamestnancov do práce,
- ďalej žalobca uviedol, že je registrovaným platcom DPH a pravidelne daňovému úradu podáva súhrnné výkazy a podáva aj daňové priznanie na daň z príjmu, z ktorých vyplýva, že žalobca reálne vykonáva činnosť,
- žalobca namietal, že sa krajský súd nevysporiadal s ďalšími jeho argumentmi ako porušenie princípu rovnakého zaobchádzania, či neprípustnou retroaktivitou,
- závery prijaté konajúcim súdom vo vzťahu k dôvodnosti žaloby žalobcu ako zamestnanca o nedostatočne zistenom skutkovom stave a nedostatku dôvodov v inom konaní sa bez pochyby týkajú aj žalobcu v 1. rade ako zamestnávateľa.

26. Odvolanie v časti týkajúcej sa žalobcu v 2. rade bolo odôvodnené tým, že súd prvého stupňa pri procesnom rozhodnutí o zastavení konania nesprávne posúdil otázku (ne)zachovania lehoty na podanie žaloby o preskúmanie zákonnosti napadnutých rozhodnutí, čím mu bola odňatá možnosť konať pred súdom. Podľa názoru žalobcov lehotu podľa § 250b ods. 1 O.s.p. nemožno počítat' odo dňa rozhodnutia súdu o pribratí účastníkov do konania, ale postačuje, ak aspoň jeden z účastníkov správneho konania podal včas žalobu o preskúmanie zákonnosti napadnutých rozhodnutí.

27. Žalobcovia poukázali na výslovné znenie § 250 ods. 1 O.s.p., podľa ktorého súd aj bez návrhu priberie do konania účastníka správneho konania, ktorého práva a povinnosti by mohli byť zrušením

správneho rozhodnutia dotknuté. Ak by sa mala lehota podľa § 250b ods. 1 O.s.p. počítať od pribratia účastníka do konania, bolo by to výslovne uvedené v ustanovení § 250 ods. 1 O.s.p. Žaloby boli z hľadiska účelnosti a rýchlosti podané len žalobcom v 1. rade, no v celom rozsahu aj v záujme a na prospech žalobcu v 2. rade, pričom je v tejto súvislosti potrebné uvažovať aj o nerozlučnom procesnom spoločenstve.

28. Žalobcovia navrhli, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok krajského súdu zmenil tak, že žalobám žalobcov vyhovie a prisúdi každému žalobcovi náhradu trov prvostupňového aj odvolacieho konania.

B)

29. Z vyjadrenia žalovanej (č.l. 50) z 25.06.2015 vyplýva, že žalobcovia v odvolaní neuviedli také námietky ani právne relevantné dôvody, ktoré by odôvodňovali zmenu alebo zrušenie napadnutých rozhodnutí. Žalovaná sa naďalej pridržiava svojho písomného vyjadrenia, v ktorom zaujala stanovisko ku každej námietke žalobcu v 1. rade obsiahnutej v žalobe.

30. Ďalej žalovaná vo vyjadrení uviedla nasledovné:

- žalovaná nerozhoduje o odvodovej povinnosti žalobcu v 1. rade, ale o zániku sociálneho poistenia jeho zamestnancov podľa slovenskej legislatívy, čo má za následok, že za týchto zamestnancov nebol povinný platiť poisťné, žalobca v 1. rade tým však nie je dotknutý na majetkových právach, žalovaná žalobcovi v 1. rade nebráni využívať právo na podnikanie a dosahovanie zisku,
- žalovaná má za to, že na preukázanie reálneho výkonu činnosti zamestnancov na území Slovenskej republiky nepostačuje len formálnym spôsobom deklarovať podnikanie,
- ako inštitúcia zodpovedná za uplatňovanie koordinačných nariadení je toho názoru, že pri posudzovaní žiadosti je povinná preskúmať aj charakter činnosti danej spoločnosti,
- žalovaná neargumentuje tým, že je oprávnená vstupovať do pracovnoprávných vzťahov, ale poukazuje na skutočnosť, že je oprávnená kontrolovať splnenie podmienok na určenie uplatniteľnej legislatívy v súlade s koordinačnými nariadeniami, ktoré upravujú oblasť sociálneho zabezpečenia,
- žalovaná má za to, že dôkazné bremeno leží nielen na žalovanej, ale aj na žalobcoch a túto povinnosť, ktorá im vyplýva z čl. 3 ods. 2 vykonávacieho nariadenia si riadne nespĺnili,
- žalovaná má za to, že vstúpenie žalobcu v 2. rade do konania na strane žalobcu má slúžiť len ako prostriedok na odstránenie nedostatku vecnej legitímácie, žalobca v 2. rade bol účastníkmi správneho konania a ak sa cítil byť dotknutý na svojich právach vydaním napadnutého rozhodnutia žalovanej, bol oprávnený v zákonnej lehote podať žalobu, čo neurobil,
- žalovaná poukázala aj na to, že v danom prípade nemôže ísť o nerozlučné procesné spoločenstvo práv žalobcov, nakoľko žalobca v 1. rade a žalobca v 2. rade majú v konaní diametrálne odlišné práva.

31. Záverom žalovaná požiadala, aby odvolací súd rozsudok krajského súdu potvrdil.

IV.

Prejudiciálne konanie

32. Z dôvodu podania prejudiciálnej otázky týkajúcej sa výkladu dotknutých ustanovení práva Európskej únie Súdnemu dvoru bolo konanie vedené na Najvyššom súde Slovenskej republiky uznesením z 28.06.2016 sp. zn. 1Sžso/53/2015 prerušené.

33. Súdny dvor prejudiciálnu otázku akceptoval a svoju odpoveď prostredníctvom rozsudku sp.zn. C-89/16 z 13.07.2017 zaslal konajúcemu senátu Najvyššieho súdu v nasledujúcom znení:

„Článok 13 ods. 3 nariadenia (ES) Európskeho parlamentu a Rady č. 883/2004 z 29. apríla 2004 o koordinácii systémov sociálneho zabezpečenia, zmeneného a doplneného nariadením (EÚ) Európskeho parlamentu a Rady č. 465/2012 z 22. mája 2012, sa má vykladať v tom zmysle, že s cieľom určiť vnútroštátnu právnu úpravu uplatňujúcu sa v zmysle tohto ustanovenia na osobu, akou je žalobca vo veci samej, ktorý je zvyčajne zamestnancom v jednom členskom štáte a samostatne zárobkovo činnou osobou v druhom členskom štáte, je potrebné zohľadniť požiadavky uvedené v článku 14 ods. 5b a

článku 16 nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 987/2009 zo 16. septembra 2009, ktorým sa stanovuje postup vykonávania nariadenia (ES) č. 883/2004, zmeneného a doplneného nariadením č. 465/2012.“

V.

Právne názory odvolacieho súdu

34. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „Najvyšší súd“) ako odvolací súd (§ 10 ods. 2 O.s.p.) v intenciách rozsudku sp.zn. C-89/16 Súdneho dvora a v medziach čl. 7 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky, čl. 4 ods. 3 Zmluvy o Európskej únii a čl. 267 ods. 1 Zmluvy o fungovaní Európskej únie vyhodnotil listinné dôkazy obsiahnuté v súdnom ako aj v priloženom administratívnom spise, preskúmal rozsudok krajského postupom podľa zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok (v texte rozsudku ďalej len „O.s.p.“) s prihliadnutím na ustanovenie § 492 ods. 2 zákona č. 162/2015 Z.z. Správny súdny poriadok v rozsahu a z dôvodov uvedených v odvolaní, a po neverejnej porade senátu jednomyseľne (§ 3 ods. 9 zákona č. 757/2004 Z.z. o súdoch) dospel k nižšie odôvodnenému záveru, že odvolanie žalobcu v 1. rade nie je dôvodné, a preto rozsudok krajského súdu o zamietnutí žaloby žalobcu v 1. rade a zastavení konania vo vzťahu k žalobcovi v 2. rade postupom podľa § 219 ods. 1 v spojení s § 246c ods. 1 O.s.p. potvrdil.

35. Na prvom mieste Najvyšší súd zdôrazňuje, že zákonodarca výkon správneho súdnictva (najmä čl. 46 a čl. 142 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky) založil iba na návrhovej slobode účastníka (v preskúmvanej veci žalobcu), t.j. zodpovednosti za obranu svojich práv (*vigilantibus leges sunt scriptae*) v medziach čl. 13 Dohovoru o ochrane základných práv a ľudských slobôd, vybrať si podľa Občianskeho súdneho poriadku z prostriedkov ochrany ten najvhodnejší proti rozhodnutiu či postupu správneho orgánu.

36. V takto vymedzenom rámci prieskumu a po preverení riadnosti podmienok vykonávania súdneho prieskumu rozhodnutí správneho orgánu Najvyšší súd zdôrazňuje, že podstatou odvolaní proti rozsudku krajského súdu ako aj žaloby, ktorou sa žalobca v 1. rade domáha preskúmania napadnutého rozhodnutia, je skutková otázka, či na základe podkladov získaných žalovanou počas vykonaných kontrol zamestnávania zahraničných pracovníkov na území Slovenskej republiky boli dostatočne preukázané skutočnosti opodstatnene nasvedčujúce záveru, že zamestnancom žalobcu v 1. rade príslušné poistenia v zmysle zák. č. 461/2003 Z.z. zanikli, resp. nevznikli.

37. V prejednávanom prípade je však potrebné sa v prvom rade vysporiadať s otázkou, či vydaním napadnutých rozhodnutí došlo k porušeniu subjektívnych práv žalobcu v 1. rade a či je žalobca v 1. rade aktívne procesne legitimovaný na podanie žaloby na preskúmanie zákonnosti rozhodnutí žalovanej týkajúce sa zániku resp. nevzniku príslušných poistení jeho zamestnancov podľa slovenskej legislatívy. Týmito otázkami sa správne zaoberal aj krajský súd.

38. Po preverení podmienok konania v súvislosti s hore položenou otázkou Najvyšší súd vopred avizuje, že po vyhodnotení závažnosti odvolacích dôvodov vo vzťahu k napadnutému rozsudku krajského súdu a vo vzťahu k obsahu súdneho a pripojeného administratívneho spisu Najvyšší súd s prihliadnutím na ust. § 219 ods. 2 v spoj. s § 246c ods. 1 O.s.p. konštatuje, že nezistil dôvod na to, aby sa odchýlil od logických argumentov a relevantných právnych záverov týkajúcich sa porušenia subjektívnych práv žalobcu v 1. rade spolu so správnu citáciou dotknutých právnych noriem obsiahnutých v odôvodnení napadnutého rozsudku krajského súdu, ktoré vytvárajú dostatočné právne východiská pre vyslovenie výroku o zamietnutí žalôb žalobcu v 1. rade.

39. Na prvom mieste musí Najvyšší súd zdôrazniť, že žalobca v 1. rade svoje odvolanie oprel o odvolacie dôvody týkajúce sa neúplne zisteného skutkového stavu a nesprávneho právneho posúdenia, avšak vo vzťahu k porušeným subjektívnym právam svojich zamestnancov (žalobcu v 2. rade). Námietky o nezákonnosti kontroly vykonanej žalovanou, porušení princípu rovnakého zaobchádzania, nepreukázaní registrovaného miesta podnikania, či absencii reálneho výkonu činnosti zamestnancami nie sú preto vo vzťahu k porušeniu subjektívnych práv žalobcu relevantné, a to z nasledovných dôvodov.

40. Podľa § 247 ods. 1 O.s.p. aktívne legitimovanou na podanie žaloby na preskúmanie rozhodnutia správneho orgánu je fyzická alebo právnická osoba, ktorá o sebe tvrdí, že bola na svojich právach ukrátená rozhodnutím správneho orgánu a žiada, aby súd preskúmal zákonnosť tohto rozhodnutia. Žiaden subjekt, okrem zákonných výnimiek, ktoré v tomto súdnom prieskume nie sú naplnené, nie je aktívne legitimovaný na podanie takej žaloby v prospech ochrany subjektívnych práv inej osoby. So zreteľom na ustanovenie § 247 ods. 1 O.s.p. je nutné považovať za podstatnú náležitosť žaloby aj konkrétne tvrdenie žalobcu o tom, že bol ukrátený na svojich právach nezákonným rozhodnutím správneho orgánu, pričom musí ísť o jeho subjektívne práva vyplývajúce z právneho predpisu. Len tak môže byť posúdená otázka aktívnej legitimácie žalobcu.

41. Ako už Najvyšší súd zdôraznil v predchádzajúcich rozhodnutiach (sp.zn. 9Sžso/117/2015, 9Sžso/166/2015) žalobu podľa § 247 a nasl. O.s.p. môže podať len ten, kto bol správnym rozhodnutím ukrátený na svojich právach a nielen na svojom záujme. V správnom súdnictve pri rozhodovaní o žalobách proti rozhodnutiam správnych orgánov súd poskytuje ochranu iba subjektívnym žalobcovým právam.

42. Žalobca v 1. rade v odvolaní tvrdil, že boli porušené jeho subjektívneho práva, a to právo na spravodlivý proces, zahŕňajúce právo na zákonné administratívne konanie, právo na fungovanie verejnej správy na princípe tzv. dobrej správy, právo na dodržanie základných zásad správneho konania, ako aj právo vlastníť majetok, právo na podnikanie za rovnakých podmienok ako domáce subjekty a právo na dosahovanie zisku vlastnou činnosťou nie sú dostatočným dôvodom na vyslovenie záveru o nesprávnosti rozhodnutia krajského súdu či nezákonnosti rozhodnutia správneho orgánu, ak nie sú podložené konkrétnymi zásahmi. Nestačí porušenie tvrdiť, je nutné ho aj preukázať. Žalobca v 1. rade žiadnym spôsobom nepreukázal, akým spôsobom napadnuté rozhodnutia o zániku povinného poistenia zamestnancov zasahujú do práva vlastníť majetok či práva na dosahovanie zisku žalobcu ako zamestnávateľa. Žalobcovi v 1. rade nebola napadnutými rozhodnutiami zakázaná podnikateľská činnosť, ani právo zamestnávať zamestnancov, a to či už občanov Poľskej republiky alebo Slovenskej republiky. Ani tieto odvolacie námietky preto nemožno považovať za dôvodné.

43. Odvolací súd sa stotožnil s tvrdením krajského súdu, že z obsahu žaloby jednoznačne vyplýva, že žalobca v 1. rade nenamietal porušenie svojich subjektívnych práv, ale porušenie práv zamestnancov, keď okrem nedodržania zákonnej 60-dňovej lehoty na vydanie napadnutých rozhodnutí a zásady dvojinstančnosti konania žiadne porušenie jeho subjektívnych práv netvrdil. Vo vzťahu k nedodržaniu zákonnej lehoty na vydanie napadnutých rozhodnutí považuje odvolací súd za správne tvrdenie krajského súdu, že nedodržanie procesných lehôt nemá vplyv na zákonnosť napadnutých rozhodnutí. Rovnako ako správne uviedol krajský súd nebolo preukázané ani porušenie zásady dvojinstančnosti konania, a to vo vzťahu k námietkam žalobcu v 1. rade ako zamestnávateľa. S ohľadom na vyššie uvedené musí odvolací súd konštatovať správnosť záveru krajského súdu o tom, že žalobca v 1. rade nebol procesne aktívne legitimovanou osobou v zmysle § 247 O.s.p.

44. Vo vzťahu k aktívnej legitimácii žalobcu v 1. rade si odvolací súd dovoľí odkázať na rozsudok Najvyššieho súdu v obdobnej právnej veci z 26.07.2017 sp. zn. 9Sžso/166/2015, od ktorého záverov nevidí odvolací súd dôvod sa odchýliť:

„Rovnako za správne považoval odvolací súd závery krajského súdu o tom, že žalobca nebol aktívne hmotnoprávne legitimovanou osobou. Pokiaľ žalobu žalobcu v 1. rade zamietol, rozhodol správne, pretože žalobca v 1. rade nielenže nenamietal porušenie svojich subjektívnych práv (namietal porušenie práv žalobcov v 2. až v 4. rade - zamestnancov), ale rozhodnutiami Sociálnej poisťovne nebolo zasiahnuté do majetkovej sféry žalobcu v 1. rade. V prípade bezdôvodného odvedenia poistného, by bolo poistné zamestnávateľovi v zmysle § 145 zákona o sociálnom poistení vrátené. Ani odvolací súd žiadny zásah do majetkovej sféry žalobcu v 1. rade nezistil. Prichádzal do úvahy len zásah do majetkovej sféry žalobcov v 2. až v 4. rade - zamestnancov.“

Odvolací súd nepovažoval odvolanie žalobcu v 1. rade za dôvodné, a preto v zmysle § 250ja ods. 3 veta druhá v spojení s § 219 ods. 1 O.s.p. potvrdil rozhodnutie krajského súdu v časti o zamietnutí žaloby

žalobcu v 1. rade.

45. Pokiaľ ide o odvolanie žalobcu v 2. rade, Najvyšší súd ako súd odvolací, dospel k záveru, že jeho odvolanie je potrebné odmietnuť.

46. Z obsahu predloženého spisového materiálu je zrejmé, že žaloby boli podané len žalobcom a nie zamestnancom. Aj keď žalobca argumentoval, že žaloby boli podané len žalobcom z hľadiska hospodárnosti a rýchlosti, nič to nemení na procesnom postavení zamestnanca ako pribratého účastníka v konaní. Pribratím účastníka do konania však nie je možné odstrániť nedostatok aktívnej legítimácie žalobcu. Žalobca v 2. rade, aj keď ho krajský súd za žalobcu označil, žalobu nikdy nepodal, dokonca nepodal ani odvolanie voči prvostupňovému rozhodnutiu. Do konania bol pribratý uznesením krajského súdu, a preto je potrebné na neho ako na pribratého účastníka nahliadať. Len z dôvodu zachovania kontinuity a prehľadnosti rozhodnutia sa odvolací súd rozhodol nemeniť jeho označenie na pribratého účastníka, čo však nemení jeho procesné postavenie v konaní.

47. Keďže piata časť Občianskeho súdneho poriadku obsahuje osobitnú úpravu pribratia ďalších účastníkov do konania, ustanovenie § 92 ods. 1 O.s.p. nie je na správne súdnictvo aplikovateľné. Vplyv na postavenie takého účastníka v konaní nemá ani nesprávny postup krajského súdu, ktorý pribral zamestnanca do konania ako žalobcu podľa § 92 ods. 1 O.s.p.

Podľa § 250 ods. 1 O.s.p. sú účastníkmi konania žalobca a žalovaný. Súd aj bez návrhu uznesením priberie do konania účastníka správneho konania, ktorého práva a povinnosti by mohli byť zrušením správneho rozhodnutia dotknuté.

Podľa § 218 ods. 1 písm. b) O.s.p. v cit. znení odvolací súd odmietne odvolanie, ktoré
b) bolo podané niekým, kto na odvolanie nie je oprávnený;

48. Pribratie účastníka podľa § 250 ods. 1 O.s.p. znamená, že iba v prípade zrušenia napadnutého rozhodnutia a následnom preukázaní spojitosti medzi zrušením napadnutého rozhodnutia a ujme v jeho subjektívnych právach, resp. povinnostiach sa takáto osoba pribratá do konania stáva aktívne legítimovaným nositeľom procesných práv vrátane práva spochybniť zákonnosť rozsudku krajského súdu. Nakoľko však v preskúmvanej veci krajský súd napadnuté rozhodnutia nezrušil, čo považuje odvolací súd za správne, musel v zmysle § 218 ods. 1 písm. b) v spojení s § 246c ods. 1 O.s.p. odvolanie zamestnanca ako neprípustné odmietnuť a bližšie sa ním nezaoberať.

Podľa § 103 O.s.p. v cit. znení kedykoľvek za konania prihliada súd na to, či sú splnené podmienky, za ktorých môže konať vo veci (podmienky konania).

Podľa § 104 ods. 1 veta prvá O.s.p. v cit. znení ak ide o taký nedostatok podmienky konania, ktorý nemožno odstrániť, súd konanie zastaví.

49. Krajský súd konanie voči žalobcom v 2. rade podľa § 250d ods. 3 O.s.p. zastavil z dôvodu, že žaloba bola podaná oneskorene, nakoľko žalobca v 2. rade sa stal účastníkom konania až jeho pribratím do konania na strane žalobcu uznesením krajského súdu podľa § 92 ods. 1 O.s.p., čo bolo po uplynutí dvojmesačnej lehoty na podanie žaloby. Odvolací súd však považuje za nesporné, že žalobca v 2. rade žalobu o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia nepodal, čo predstavuje neodstrániteľnú prekážku konania a je potrebné konanie voči žalobcovi v 2. rade zastaviť. Zastavenie konania nemožno s poukazom na tieto skutočnosti považovať za odňatie možnosti konať pred súdom.

Vzhľadom na to, že krajský súd konanie voči žalobcovi v 2. rade zastavil (aj keď podľa § 250d ods. 3 O.s.p.), odvolací súd rozhodnutie krajského súdu v tejto časti s poukazom na § 219 ods. 1 v spojení s § 246c ods. 1 potvrdil.

50. Odvolací súd sa stotožňuje s argumentáciou krajského súdu, že žalobcovia (zamestnávateľ a aj zamestnanec) nie sú nerozluční spoločníci, pretože z hmotnoprávných ustanovené zák. č. 461/2003 Z.z. pre ne nevyplývajú rovnaké práva a povinnosti. Navyše správne súdnictvo je založené na ochrane subjektívnych práv fyzickej alebo právnickej osoby a v prejednávanej veci je zrejmé, že subjektívne

práva resp. povinnosti zamestnávateľa a zamestnancov nie sú totožné.

51. K námietke žalobcu v 1. rade týkajúcej sa arbitrárnosti rozhodnutia odvolací súd poukazuje na to, že krajský súd sa v odôvodnení zaoberal pre prejednávajúcu vec relevantnými právnymi otázkami, a to najmä aktívnou procesnou legitímáciou žalobcu, a preto nemožno rozhodnutie, v ktorom krajský súd nedal odpoveď na všetky žalobcom nastolené otázky za arbitrárne a nedostatočne odôvodnené.

V tejto súvislosti Ústavný súd Slovenskej republiky uviedol, že všeobecný súd nemusí dať odpoveď na všetky otázky nastolené účastníkom konania, ale len na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam, prípadne dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia bez toho, aby zachádzali do všetkých detailov sporu uvádzaných účastníkmi konania. Preto odôvodnenie rozhodnutia všeobecného súdu, ktoré stručne a jasne objasní skutkový a právny základ rozhodnutia, postačuje na záver o tom, že z tohto aspektu je plne realizované právo účastníka na spravodlivé súdne konanie (m. m. IV. ÚS 112/05, I. ÚS 117/05). Skutočnosť, že sťažovateľ sa s právnym názorom všeobecných súdov nestotožňuje, nemôže sama osebe viesť k záveru o zjavnej neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti tohto názoru a nezakladá ani oprávnenie ústavného súdu nahradiť tento právny názor svojím vlastným (II. ÚS 134/09, I. ÚS 417/08, III. ÚS 465/2016).

VI.

52. Pre úplnosť považuje Najvyšší súd za potrebné uviesť, že odvolanie žalobcu v 1. rade neobsahuje žiadne nové skutočnosti, právne významné pre uvedené konanie, s ktorými by sa krajský súd v rámci svojho konania nezaoberal. Argumenty a námietky uvedené žalobe o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia správneho orgánu preukazujúce dôvodnosť zrušenia napadnutého rozhodnutia a tie uplatnené v odvolaní, sú obsahovo totožné. Odvolacie námietky žalobcu v 1. rade preto nie sú spôsobilé priviesť zmenu rozhodnutia krajského súdu, nakoľko sa krajský súd dostatočným spôsobom vysporiadal s argumentmi žalobcu v 1. rade a na základe dostatočne zisteného skutkového stavu a správneho právneho posúdenia dospel k záveru o potrebe zamietnutia žaloby. Odvolací súd sa stotožňuje so závermi zistenými v súdnom konaní o tom, že žalobcove subjektívne práva neboli správnym rozhodnutím priamo dotknuté a jeho námietky dôvodné.

53. Na základe zisteného skutkového stavu, uvedených právnych skutočností, po vyhodnotení námietok žalobcov a stanoviska žalovanej ako aj s prihliadnutím na závery vyššie uvedené a citovanú judikatúru (sp. zn. 9Sžso/117/2015, 9Sžso/166/2015) od ktorej záverov nie je v prejednávanej veci dôvod sa odchýliť, s osvojením si argumentácie krajského súdu postupom podľa § 219 ods. 1 O.s.p. s oznámením termínu vyhlásenia rozsudku postupom podľa §156 ods. 1 a 3 O.s.p. rozhodol tak, ako je uvedené vo výroku rozsudku.

54. Najvyšší súd v prejednávanej veci v súlade s ust. § 250ja ods. 3 O.s.p. rozhodol bez pojednávania, lebo nezistil, že by týmto postupom bol porušený verejný záujem (vo veci prebehlo na prvom stupni súdne pojednávanie, pričom účastníkom bola daná možnosť sa ho zúčastniť), nešlo o vec v zmysle § 250i ods. 2 O.s.p. (úprava povinnosti zaplatiť poisťné je spojená s verejnoprávnymi vzťahmi), v konaní nebolo potrebné v súlade s ust. § 250i ods. 1 O.s.p. vykonať dokazovanie a z iných dôvodov nevznikla potreba pojednávania nariadiť.

55. O trovách odvolacieho súdneho konania rozhodol Najvyšší súd podľa § 224 ods. 1 v spojitosti s § 250k ods. 1 a § 246c ods. 1 O.s.p., podľa ktorého iba úspešný žalobca má právo na náhradu trov tohto konania, čo v tomto súdnom prieskume nenastalo, a preto odvolací súd žalobcom právo na náhradu trov odvolacieho konania nepriznal.

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu n i e j e prípustný opravný prostriedok (§ 246c ods. 1 O.s.p.).